

Гур'єва Марія Максимівна

студентка 3-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗМІНА МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Згідно ст. 33 Конституції України «кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом». Проте зважаючи на реалії українського суспільства та широкомасштабну війну в нашій державі, мільйони людей були вимушені покинути свої домівки і фактично стати внутрішньо переміщеними особами чи взагалі виїхати закордон.

Актуальним тут постає питання чи повинні вони змінювати реєстрацію свого місця проживання? Якщо так, то який механізм такої зміни, чи ідентичний він тій процедурі яка проводиться в мирний час чи має свої характерні особливості?

Окремі аспекти реєстрації місця проживання досліджували такі вчені, як М.Ф. Анісімова, С.П. Бритченко, І. Витрос, О.Ф. Динько, Н. Добрянська, С.В. Максименко, Т. Печончик, Г. Тейлор, О.П. Тищенко, С.Б. Чехович. Досліджень щодо зміни місця проживання в умовах воєнного стану нажаль не знайшли, тому в процесі дослідження будемо орієнтуватися на нинішню практику.

Метою дослідження є виявлення особливостей зміни місця проживання в умовах війни.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням в Україну, 24 лютого 2022 року згідно Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в Україні було введено режим воєнного стану [1].

Варто відзначити, з лютого і по травень усі державні реєстри України не працювали. Тобто фактично люди не мали змоги знятися з місця реєстрації або ж навпаки зареєструватися. Відновили надання таких послуг лише у червні 2022 року. Станом на листопад 2022 року процедуру зміни місця проживання можна проводити і проводиться вона наступним чином.

Так, для того, щоб змінити реєстрацію місця проживання та зареєструватися в іншому житлі, необхідно звернутися у відповідний Центр надання адміністративних послуг. У контексті даного питання важливе значення має місце розташування ЦНАПу – за місцем знаходження помешкання, де особа має намір прописатися. За винятком окупованих і населених пунктів, де продовжуються активні бойові дії [2].

Для того, щоб офіційно змінити місце реєстрації, у ЦНАПі необхідно написати відповідну заяву. Також необхідно подати законодавчо визначений обсяг документів, а саме: заяву, написану за відповідним зразком; паспорт; якщо потрібна зміна реєстрації місця проживання дитини, необхідний оригінал свідоцтва про її народження (якщо дитині не виповнилося 14 років); документи, які засвідчують право власності на житло або право ним користуватися; якщо особа перебуває на військовому обліку або ж підлягає взяттю на такий облік, необхідно пред'явити військовий квиток; якщо житло перебуває в іпотеці, необхідна згода іпотеко держателя; квитанція, що підтверджує оплату адмінзбору; за необхідності довіреність, яка підтверджує повноваження особи як представника [3].

Також варто зауважити, що процедуру зміни реєстрації місця проживання можна здійснити і в електронному вигляді. Здійснюється вона через портал «Дія». Але для реалізації такої можливості потрібно щоб інформація про житло була розміщена у Реєстрі нерухомості (окрім декларування місця проживання дитини віком від 14 до 18 років за адресою батьків або одного з них). Важливою умовою у процедурі зміни реєстрації місця проживання в електронному вигляді є те, що майно має не перебувати в іпотеці або довірчій власності. Скористатися даною послугою також не зможуть громадяни, які не мають військового квитка, але повинні перебувати на обліку у військкоматі [4]. За бажанням через портал «Дія» особа може безкоштовно замовити витяг з реєстру територіальної громади для підтвердження зареєстрованого місця проживання.

Також не можемо не відзначити, що у зв'язку із воєнним станом діє ряд обмежень, зокрема вони стосується і реєстрації зміни місця проживання.

Відповідно до «Порядку встановлення заборони або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб на території, на якій діє воєнний стан», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1450 передбачено «запровадження заборони або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб здійснюється військовим командуванням на підставі указу Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та полягає у забороні декларування (реєстрації) місця перебування чи місця проживання осіб на території, на якій діє воєнний стан, зняття із задекларованого (зареєстрованого) місця перебування чи місця проживання осіб на території, на якій діє воєнний стан, крім зняття із задекларованого (зареєстрованого) місця перебування чи місця проживання осіб у разі

одночасного декларування (реєстрації) місця перебування чи місця проживання осіб на території, на якій воєнний стан не введено» [5].

Згідно Порядку, військове командування разом із військовими адміністраціями самостійно або із залученням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування приймає рішення про запровадження заборони або обмеження на вибір місця перебування чи проживання осіб, яке негайно доводиться до відома населення через засоби масової інформації.

У відповідному рішенні вказуються обставини, що склалися в Україні або в окремих її територіях, і несприятливі фактори воєнного характеру, що створюють загрозу для населення та істотно знижують рівень забезпечення його життєдіяльності, шляхи протидії таким факторам [6].

У прийнятому рішенні зазначають: необхідність запровадження заборони або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб; строк запровадження такої заборони або обмеження; перелік осіб, яким заборонено або обмежується вибір місця перебування чи місця проживання; населені пункти, в яких запроваджується заборона або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб; інші заходи, що полягають у забезпеченні виконання указу Президента про введення воєнного стану.

Отже, в умовах воєнного стану зміна місця реєстрації проживання проводиться, але має свої специфічні особливості. Для того, щоб офіційно змінити місце реєстрації, у ЦНАПі необхідно написати відповідну заяву. Також необхідно подати законодавчо визначений обсяг документів.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 28. ст.250
2. Чи можна змінити місце реєстрації в умовах воєнного стану. 19.08.2022. URL: <https://news.finance.ua/ua/chy-mozhna-zminyty-misce-reyestracii-v-umovah-voennoho-stanu> (дата звернення: 10.11.2022)
3. Як змінити зареєстроване місце проживання («прописку») в умовах воєнного стану: пояснення юристів. Поради юриста. Інформаційно-правовий портал. 2022. URL: <https://porady.org.ua/yak-zminyty-zareystrovane-mistse-prozhyvannya-propysku-v-umovakh-voennoho-stanu-poyasnennya> (дата звернення: 11.11.2022)
4. Як війна вплинула на найважливіші групи адмінпослуг – аналіз поточного стану. Децентралізація. 2022. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/14838> (дата звернення: 11.11.2022)

5. Про затвердження Порядку встановлення заборони або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання осіб на території, на якій діє воєнний стан: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1450. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1450-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.11.2022)

6. Порядок реєстрації місця проживання/перебування, у тому числі новонародженої дитини. Безоплатна правова допомога. URL: <https://cutt.ly/KBVu5pe> (дата звернення: 12.12.2022)

Науковий керівник: канд.юрид.наук, доцент Спасова К.І.

Ільчук Владислава Олексіївна

студентка 3-го курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В складних умовах сьогодення, в яких перебуває наша держава постало питання щодо особливостей реалізації особистих немайнових прав в період воєнного стану безпосередньо через те, що в чинному національному законодавстві висвітлено, що особисті немайнові права можуть не тільки обмежуватися, а ще є можливість протиправного обмеження особистих немайнових прав країною-агресором рф.

З метою захисту людей та їх життєдіяльності під час дії воєнного стану можуть бути обмежені особисті немайнові права, що ускладнює їх реалізацію під час дії режиму воєнного стану. Особисте немайнове право – це міра можливої поведінки суб'єкта права щодо благ, які невіддільні від його особистості, мають абсолютний характер і не мають економічного змісту, завдяки чому особа самостійно визначає межу його поведінка в особистому житті.

Відтак, чинний Цивільний кодекс нашої держави закріплює особисті немайнові та майнові права. У свою чергу особисті немайнові права поділяються на такі, що забезпечують природне існування та соціальне існування фізичної особи. У цьому аспекті слід зазначити, що законодавство України, зокрема цивільне законодавство, має спільну позицію з країнами Європейського Співтовариства щодо значення, серед іншого, особистих